GRADSKA BIBLIOTEKA
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEK

Šibensko izdanje (II)

TRIBUNA

Poštarina plaćena

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Miloša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Miloša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Subota 13 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 61

Male vesti

— ZA SAHRANU pokojnog Milana Pribičevića sastavljen je u Beogradu naročiti odbor. Na granici Italije nastao je nesporazum oko unašanja kovčega u Jugoslaviji te na taj način sprovod će zakasniti za 24 s.

— UREDNICI vladinog novinskog trusta »Ekspress Poranny«, »Dobri Wieczor« i »Dobri Dzion« uzpšeni su, raci izdavanja pojedinosti od jedne kaznene stvari. Istovremeno je uapšeno 7 radnika socijalističkog lista „Dziennik Popularny«. Urednici su nakon par sati pušteni na slobodu.

— POLJSKI MINISTAR Ponjatovski po završenoj debati o budžetu ministarstva privrede izjavio je veoma potrebito naseljavanje u Poznanjskoj oblasti i Pomoržu, jer je ta zemlja veoma rodna te se mora iskoristiti.

— U ZAPADNOM djelu Amerike štrajkaški pokret radnika sve više se širi. Do sada ukupan broj štrajkaša iznaša oko 130.000.

— U OTOČCU JE preminuo g. Dr Đorđe Branković, narodni poslanik na listi g. B. Jevtića.

— NAKON VELIKIH kiša u Srbiji nastali su lepi dani. Reke lagano opadaju i opasnost od poplava je minula. Na pojedinim mestima nekih reka radi se još i danas kako bi se izbegle posledice koje bi mogle nenadano uslediti.

— ITALIJANSKA ŠTAMPA DAJE veliku važnost pomorskim manevrima u Sredozemnom moru. Jučer su u Libiju otputovali 140 novinara većim djelom predstavnici stranih listova i agencija. G. Musolini lično će prisustvovati ovim vojnim manevrima kao i otvaranju velikog puta od obale Sredozemnog mora do granice Egipta.

— RAZMESTAJ AMBASADORA izvršila je vlada Rajha. Ambasador u Brislu premešten je u Buenosairesu, onaj iz Tokia u Brisl, a u Tokio je postavljen jedan savjetnik Ministarstva spoljnih poslova.

BUKUREŠT, 13 marta (r) Zvanično se potvrđuje vijest da će ministar spoljnih poslova Rumunjske posjetiti Ankaru 15 ov. mjeseca.

TAKTIKA KLINASTOG PRODORA

Madridske čete žurno evakuišu položaje oko Guadalahare

čiji se pad očekuje svakog časa —

Otkrivena jaka nac. organizacija u samom Madridu

BURGOS, 13 marta (r) Komandant odbrane Madrida general Miaha poslao je na frontu pred Guadalaharom specijalna pojačanja da bi sprečio napredovanje nacionalista, koje je vrlo opasno po održanje grada.

MADRID, 13 marta [r] Tokom jučerašnjeg dana nacionalistička artilerija stalno je bombardovala grad. Nekoliko teških pogodaka palo je I centar grada. Artilerija odbrane grada stalno je odgovarala.

Front na Guadahori je vrlo živ. Puščana i artilerijska vatra trajala je cio dan.

MADRID, 13 marta [r] AVAS javlja: Odbor za odbranu Madrida u svom sinoćnjem komunikej javlja da su republikanske čete eksplozivom uništile zgradu poljoprivredne škole u univerzitetskom kvartu. Pod ruševinama je našla smrt nacionalistička posada.

Nacionalistička ofenziva kod Guedolajere se nastavlja, Repuplikaske trupe daju uspešan otpor.

AVILA, 13 marta (r) Avas javlja: Vladine trupe pokušale su napad na univerzitetsku četvrt. Napad je izvršen sa dve strane odjedamput.

Na frontu Harame izvršen je isti pokušaj, ali su se trupe morale povući uz velike gubitke.

Na frontu Los Rozes detivnost nacionalista je sve veća. Repuplikanska artilerija dala je jaku vatru nanijevši značajnije štete. Jutrošnja borba još je živa, ali bez značajnijih promena.

ŽENEVA, 13 marta (r) Avas javlja: Britanska vlada dostavila je generalnom sekretaru Društva naroda notu u kojoj traži da se u momentu zasedanja saveta početkom idećeg meseca sazove i vanredno zasedanje skupštine Društva naroda.

AVILA, 13 marta (r) Naročiti dopisnik Avasa javlja: Pet vojnika civilne garde dopremljeni su u Avilu. Oni su izjavil da je nacionalistička ofanziva na Guadalejaru izazvala veliku zabrinutost u komandi obrane Madrida. Zbog ovih uspjeha došlo je do nesuglasica i među članovima vlade.

MADRID, 13 marta (r) Sinoćnje madridske novine donose na naslovnoj strani pod senzacionalnim naslovom vest da je u gradu otkrivena velika tajna fašistička organizacija, koja je radila za generala Franka pod lozinkom »Espanja nuova«.

Uhapšeno je oko 30 značajnih osoba ove organizacije. Sa hapšenjem su otkriveni planovi po kojima je organizacija morala ubiti sve viđenije vladinovce, a medju ostalima i komandanta odbrane generala Micha.

SIGVENCA, 13 marta (r) Naročiti Avasov dopisnik javlja: Napredovanje nacionalista na ovom dijelu fronte prelazi svako optimističkog predvidjenja. Posle brzog osvojenja Brihuega pune su linije samo par kilometara do prvih kuća Guadalahare čiji se pad očekuje svakog časa.

Nastradao njem. putnički tromotor

LAS PALMAS, 13 marta [r] U blizini grada survao se veliki nemački tromotor koji je vršio putnički saobraćaj izmedju Nemačke i Južne Amerike.

Katastrofa je nastala usljed magle. Četiri osobe poginule.

MOSKVA, 13 marta (r) „Krasnoga Zvezda" javlja da će vojnici Crvene armije otsada biti obavezni na vojničko pozdravljenje i izvan kasarne i vježbi.

Dr Gebels sa prestavnicima radio društava

Dr Gebels primio je u svom kabinetu prestavnike svetskih radio društava koji se nalaze na radio kongresu u Berlinu.

Od leva na desno: admiral Carpendale (engleska), poslanik Phipps, Dr Gebels, Rambert (Svicarska), Dr Bocekmann potpresednik svetskog radio društva.

ZAPADNI PAKT

treba da garantuje francusko—njemačku granicu

BERLIN, 13 marta [r] DNB javlja: Nota koja je predana engleskom ambasandoru u Berlinu u vezi stvaranja Zapadnog pakta obrazlaže stanovište Njemačke o paktu. Njemačka traži garancije francusko—njemačke granice koju bi današnju granicu imale garantirati Engleska i Italija.

LONDON, 13 marta (r) Rajter javlja: Nemački ambasador fon Ribentrop posetiće jutros ministra spoljnih poslova g. Idna. Veruje se da će fon Ribentrop ovom prilikom dati odgovor na notu engleske vlade od novembra prošle godine.

BERLIN, 13 marta (r) DNB javlja: Ministar fon Nojret predao je engleskom ambasadoru memorandum u vezi zapadnog pakta. U političkim krugovima veruje da će se slična nota predati i drugim zainteresiranim vladama.

U Francuskoj su određene maksimalne cijene namirnicama

PARIZ, 13 marta (r) Sinoć je skupština završila diskusiju Zakona o utvrđivanju maksimalnih cijena robi. Za konski predlog usvojen je većinom glasova.

Grčki narod pozdravlja svoga „Kralja ujedinitelja"

ATINA, 13 marta (r) Atinska agencija javlja: Boravak Kralja Đorđa II na Kritu sve više izaziva oduševljenje naroda. Izražena je želja da Krit posjeti i prestolonaslednik Pavle, kraljev brat.

ATINA, 13 marta (r) Atinska agencija javlja da je pretsjednik vlade Metaksas — koji boravi sa Kraljem na Kritu — primio mnogobrojne pozdravne depeše raznih korporacija i institucija Grčke. U depešama se pozdravlja „Kralj ujedinitelj" koji je doprineo bratimljenju svih slojeva Jelinskog naroda.

Represalje ubistva: BOMBARDIRANJE SELA

DJIBUTI 13 marta (r) Pri isplaćivanju radnika sa strane engleskih vojnih vlasti nastala je prepirka. U ovoj prepirci ubijen je jedan engleski oficir. Po ovom incidentu izdan je nalog aviaciji da uzleti i baci bombe na stanovništvo okolnih sela. Za bombardiranje upotrebljeno je 10 tona eksploziva. Pri bombardovanju nije se štedilo ni žene ni decu.

BEČ, 13 marta [r] Demantuju se vesti koje su kružile da će državni sekretar Schmith sigurno posetiti Pariz. On sada putuje, na poziv engleske vlade, u London na krunisanje, pa je moguće da bi na povratku svratio u Pariz na otvorenje pariške izložbe.

Starčević traži a i zaslužio je

drukčije sljedbenike koji će tražiti, a i budno čuvati nedeljivu jugoslovensku narodnu snagu i celinu

(Nastavak 2)

Zlo je, što svako diskutovanje o ma kakvim pitanjima koja zadiru u život jugoslovenskoga naroda nose, naročito u zapadnim krajevima, na sebi uvek poseban karakter; kod toga se luta. Govori — bez ikakvog reda i sistema. To je samo zato što mi još nismo, na žalost, za 20 godina stvorili i formulisali jedan stalni državni vaspitni sistem čiji nedostatak najjače osećamo danas kad ceo narod ne zna kako treba da se krsti, jer se mnogobrojni kumovi posle 2 decenija još ne složiše ni pomiriše stim, kako treba da se to ukorenjeno i matoro već jugoslovensko dete krsti. To stvaranje stalnog državnog sistema nije se moglo, jasno, formirati prvih godina našeg zajedničkog života, jer je naš narod tada preživljavao i doživljavao jake potrese u privrednom životu, prešao jake socijalne perturbacije i velike moralne krize. Ali mi smo već jače zahvatili zajednički život i poodmakli dovoljno od „medenih meseca", ali se i pored toga nije izgrađivao toj „jugoslovenski vaspitni sistem kao u drugim zemljama. I njega se moglo izgrađivati tako da on ne bude u suprotnosti sa stvarnim narodnim životom. Sad je vreme da se prihvati taj posao i da jednom damo jednu jasnu formu kao i sadržaj tom sistemu koji može i mora biti izvodljiv i koga bi morali svi građani jugoslavije da prihvate.

Dosta je s tim lutanjem, opredelivanjem i namernim nesvatanjem jugoslovenskog nacionalizma. Jedna jaka nacionalna vaspitanja, snažno razvijanje državljanstva svesti, ponosa a pripadanju jugoslovenskoj državnoj zajednici, — to treba, i mora, da bude jedini i prvenstven put kojima treba da koračamo. Nije dovoljno da to prepustimo da se sama od sebe razvija, već stalnim eksponiranjem, eksentuiranjem ovih principa moći ćemo i da najpre izbegnemo raznim — danas akutna bolesnim — osetljivostima plemenskog karaktera.

A danas ? Šta se radi ? Kao da smo dopustili da svest o državnoj celini i čitavom državnom biću bude dovedena u pitanje. Mirno moramo da posmatramo gde se simboli te naše zajednice zapostavljaju, zasenjuju, otklonjuju, izbegavaju da bi se visoko „uzdigli" svetli plemenski iluminirani grbovi, zastave, znakovi, likovi, a da se svemu tome da karakter demonstrativni i da se u ustalosanoj masi raspaljuje fanatizam, šovinizam.

Svi smo mi svedoci teških pojava koje se često javljaju (i u samome Splitu) a koje pokazuju najbrutalnije ispade u raznim poklicima, razgovorima, dogovorima, pesmama i drugim manifestacijama gde se najsvetiji amblemi državnog suvereniteta ponižavaju, čak i vređaju. Čitav niz raznih komemoracija, proslava, litija samo su sredstvo preko kojih će povampireni kojekakvi agitatori trovati dušu ovog naroda, uvuće ga u vrtlog surovih demonstracija taj svet koji je pre godinu dana sa neopisivim bolom i grcanjem spuštao jugoslovenski barjak na pola koplja pred neumrlim mučenikom, v i t e z o m ALEKSANDROM I.

Šta nisu onda pokušali da zavode ovu našu narodnu čestitu slovensku, religioznu dušu koja je u svom pravom elementu pokazala koliko ima da ceni i poštuje veličinu, slavu, snagu kao i bol čitavog našeg jugoslovenskog naroda. Još nije ohladilo sveto telo našeg Mučenika na Oplencu, a već ponikoše demani da raspirivanjem plemenskih nekih osetljivih žica odvrate poglede narodu od svih svetinja zajedničkih i milih svakom delu naše nacije. Još su nam sveži dani kada je kralj Aleksandar našoj herojskoj i divskoj vojsci podario nove, jugoslovenske pukovske zastave, a stare krvlju poprskane, kuršumima izrešetane uz grcanje i potmuli jecaj velikog broja jugoslovenskih boraca, ispratio u svoju zadužbinu da one budu tamo otsad samo tumači nekadašnje slave, veličine i borbe našeg ranijeg života. Zamenio ih je novim, jugoslovenskim, pod kojima će — kad ustreba — da se bori jugoslavenski vojnik i da one budu zborište svih jugoslavenskih boraca. Mo žemo li tražiti veće žrtve ? Može li biti nešto jače i svetlije od toga ? da li je On mogo da ispravi toliko žive uspomene znanih i neznanih boraca za slobodu i ujedinjenje ? A zašto ? Samo da sve te veličine i osobine presadi u jugoslavensko deblo. A šta gledamo danas ! Sve pre nego li ma šta jugoslovenskog. U povorkama, na prozorima i grudima prkosno i ponosno se ističu plemenske zastave i grbovi, sa ironijom se posmatra Jugosloven na ulici, progone se nacionaliste, teror se vrši nad svima koji nisu hteli da odaju maha separatističkom plemenskom duhu.

Treba li to da dovede do konsolidacije naših prilika u zemlji ? Jel to borba za socijalna i ekonomska prava ? Jel to borba za demokratiju ? To su te opozicije koje se stvaraju za dobro i oporavljenje teškog stanja načeg jugostovenskog seljaka ? Na žalost narodne mase su zavedene. One traže i očekuju jedno što im se obećaje — a daje im se drugo. Naturava im se prisilno vaspitanje u separatističkom duhu, a otklanja im se pred očima sve što bi „mirisalo" na jugoslavenstvo. Zato se upotrebljava sila, takve mere, kojima se najlakše može demagoški uticati na lajike — obmanjujući ih bajkama o nekadašnjoj „čistoj slobodi" — pravoj slobodi čiji su simboli bleštavi grbovi, trobojke i drugi kojekakvi vidni znakovi. Sirotim brgotima naturava se zakletva na (vijer) vernost Kralju — Isusu Hristu, [redacted]

Oglašujte u „TRIBUNI"

Jedan došljak koji živi u Splitu ili ma u kojoj varoši, palanci ili selu, u zapadnom delu našeg naroda osetiće da se nalazi u nekom mutnom nejasnom i čak neshvatljivom vrenju jedne mase koja je nečim naelektrizovana i kao takva pokreće se pod nekakvom prigušenom energijom „mističnih i vizuelnih" vođa koji nekim magičnim štapićem u svom čutanju podešavaju čas slabija čas jača talasanja nekog svog stada. Ovo stado mirno i sa izvesnim pouzdanjem sluša, pokorava se ma kakvim žeijama i mislima svojih vođa, stavlja se u red sredstava koja su potrebna za izvođenje nekog programa i na taj način izvodi kao neki „novi narodni preporod", „buđenje", „skidanje sa sebe dugogodišnjeg ropstva".

(nastaviće se)

Pismo iz Zagreba

Letci protiv „emigranata"

Zagreb, marta

Ima već par dana da po gradu kruže letaci pod naslovom „Propalice dolaze". Letak su potpisale „pristaše HSS". U ovom se letku naročito napada budući triumvirat HSS gg. dr Vlatka Radića, ing. Košutića i dr Konjevića. Njih se naziva „emigrantima" i prigovara im se da su u inostranstvu suzbijeli terorističku akciju dr Ante Pavelića, da „starčevićanci" nisu do njih nikad ništa držali itd. Letak je, iako pun uvreda i kleveta, vrlo karakterističan po svome postanku i tendenci, jer spomenuta lica napada što djeluju politički.

U letku se kaže:

„Košutić je čak, prije nego se povratio, širio glasine, da će se Dr Maček povući iz političkog života — i da će ga on naslijediti! Za sada je postao samo „zamjenikom Dra Mačeka", no i to je žalosno i sramotno, nakon što se pokazao potpuno nesposobnim i nemogućim u inozemstvu, te našoj narodnoj stvari nanio dosta štete. Počeo je on održavatt i sastanke, te na njima govoriti. A što govori ? Mjesto prikazati svoje djelovanje u inozemstvu kroz sedam godina, umjesto da nam predoči „rezultate", uspjehe toga „rada", da vidimo što je donio i postigao — on nam tu nastoji „soliti pamet", svojim glupostima Napada hrvatske nacionaliste, napada „fašizam", dok uzveličaje sve ono, što ide u prilog komunizmu i našim protivnicima! A ima dosta naših tulumana i špekulanata, koji slušaju tu propalicu i još mu odobravaju. Sramota !"

Naše doba

Da preselimo more ? *(„Hrvatski dnevnik") Bog je stvorio široko sinje more. po kojem treba ne graditi nikakve ni uske ni široke ni internacionalne pruge. Ali to lisno ukrštavanje preraznih međunarodnih puteva traži jedino dobru luku, gdje bi se brodovi mogli usidriti. Pa ipak nam se iz Splita tuže, da se iz ogromnih kredita i zajmova za javne radove nije ni dinara potrošilo za izgradnju splitske luke.*

A kako bi bilo, da se to more nekuda preseli? Možda bi tada privuklo na sebe pažnju, pa možda i — dinare.

*

Savremeni optuženik. *Posle odmora od 15 minuta u sudskoj dvorani svi su bili na svojim mestima. Kroz sudski hodnik u kome su samo bili sudski i policiski organi sproveden je optuženi Svetozar Stojanović. Njega prate dvojica istražnih sudija i 3 žandarma. Elegantna stolica očekivala je optuženog da na nju ponova sedne. Pri ulasku u dvoranu pritrčao mu je jedan od službenika i prihvatio kaput i šešir i stavio na optuženičku klupu, namenjenu za sve okrivljenike. Optuženi je pre nego što je nastavljen pretres brisao maramicom oznojeno lice, ni kako se ne okrečući publici, posmatrajući zastupnika g. Vujanca, državnog tužioca g. Petkovića.*

— Nikako da pogleda nas koji smo došli da ga čujemo i osuni-

Politički pregled

V. Vilder:

„Narodno Jedinstvo"

„Nova Riječ" organ g. Vildera donosi na uvodnom mjestu ovih 20 točaka o narodnom jedinstvu iz pera samog g. Većeslava Vildera:

„Tko je protiv? Onaj: 1. Ko je otvorio trgovinu „kod narodnog jedinstva«, da prodaje otrov razdora i mržnje. I od toga živi. 2 Ko propovijeda, oslanja se ili provodi silu, da oživotvori „jedinstvo". 3. Ko ne osjeća stradanje, progone Hrvata, i ako je Srbin, ko ne vidi jade Srba, i ako je Hrvat, ko ne shvaća brige Slovenaca, i ako je Srbin ili Hrvat. 4. Ko pita: a što hoće onaj tamo — jer ako je jedno s njime, mora da zna. 5. Ko nije prešao Savski most, nego drži, da sa svog ugla sve vidi i sve zna. 6. Ko samo u centralizmu vidi garanciju za opstanak države i jedinstva. 7. Ko se kod prve neprilike u odnosima prijeti amputacijom. 8. Ko neće da bude drug, nego gospodar cjeline. 9. Ko traži pomoć ili savez izvana protiv kojeg dijela unutra. 10. Ko u ime jedinstva hoće da grabi sve za sebe.

„Tko je za? Onaj: 1. Kome nije stalno na jeziku fraza o jednom. Nego bez obzira na tri ili jedno. 2. Ko vjeruje u ljude, u narod — i ne plaši se slobodnog izražaja narodne volje. 3. Ko u poštenju, slobodi, pravdi vidi uslove za dobru vladavinu. 4. Ko u socijalnoj sadržini u brizi za potlačene i iskorištene nalazi zadovoljenje svoga nacionalizma — bilo kojeg. 5. Ko je sredio sebe, pa se ne prodaje, nego podnosi i žrtve za svoje uvjerenje. 6. Ko u svakom čovjeku, rudniku i borou vidi svog druga. 7. Ko svoj narod smatra dijelom i stepenicom do čovječanstva. 8. Ko u državi ne vidi Moloha kome se ima sve žrtvovati — i narodna i lična sloboda. 9. Ko jedinstvo duha i misli propagira sporazumom, tolerancijom. 10. Ko mrzi laž i varku i stalno radi i radi i bori se za pravdu i slobodu."

Homogenost pod „lažnim plaštem"

„Jadranski dnevnik" u svome uvodniku jadikuje:

U najnovije vrijeme pojavljuju se i neodgovorne, anonimne grupe s desna i s lijeva, pa pocaju iz busije, zaplotnjački i podlo, u leđa hrvatskog naroda, podvalama i izmišljotinama žele da pokolebaju hrvatske narodne redove, lažno se kite imenom »pristaša b. HSS.«, ne bi li i oni nešto u mutnome ulovili.

„Tu nedostojnu rabotu putem anonimnih letaka zaodjenuše ovi neuravnoteženi pojedinci i neodgovorne grupe u lažno ruho »pristaše HSS", pa u nekoliko navrata govore o „našoj HSS«, ne bi li neupućeni pomislili, da ima u b. HSS ljudi koji ne bi odobravali rad svog vodstva, ili da bi vodstvo b. HSS moglo voditi politiku koja ne bi bila politika hrvatskog naroda ili imala pristanak pristaša hrvatskog narodnog seljačkog pokreta.

Taj otrov pokušali su neodgovorni elementi da uliju u zdravo tijelo hrvatskog naroda i u našem gradu i u ostaloj Dalmatinsuoj Hrvatskoj, ali će im svaki posao biti uzaludan, jer hrvatski narod zna vrlo dobro kome je dao svoje povjerenje, i od svog puta o ovoj svojoj narodnoj borbi neće pod nikojm cijenu odstupiti.

mo. Naš sud je pravi sud. Prigušenim glasom šaputala je jedna majka svojoj susetki.

Vokalni koncerat g-đice Dore Bakotić

U četvrtak naveče u gradskom kazalištu održala je svoj vokalni koncerat, kako smo već svojevremeno najavili simpatična gđica Dora Bakotić. Poseta je bila dobra obzirom na ono što Šibenik može dati za priredbe ovakove vrste.

Nastup gđice Dore Bakotić bio je pozdravljen frenetičnim aplauzom, a također i svaki njen otpevani komad.

Ovo je bio prvi nastup mlade solistice u Šibeniku. Njen ugodan lirski sopran veoma se je dojmio šibenskoj pub-

lici. Gospođica Bakotić pokazala je svoju visoku umetničku sposobnost koja je odraz izvrsne škole. Njena precizna i izrađena tehnika, te sigurna muzikalnost osećale se u svakom komadu.

Po završenom koncertu gđica Bakotić izjavila je našem saradniku da se najlepše zahvaljuje na odazivu šibenskoj publici.

Gđica Dora Bakotić namerava kroz kratko vreme prirediti vokalni koncerat u Dobrovniku, a zatim u Splitu.

Mladoj i simpatičnoj solistici želimo najbolji uspeh, te da nas što skorije ponovno počasti svojom umetnošću. (g)

SUNCE, KOJE DOLAZI U SVAKU KUĆU!

Svejedno je, da li ste na selu, u malom gradu ili centru velegrada, sunce koje je potrebno za bijeljenje rublja, može doći u svaku kuću, ako se za pranje uzme Schichtov Radion. Sadržina sapuna u Schichtovom Radionu rastvara nečistoću, a milijuni mjehurića kisika tu nečistoću otstranjuju i istodobno bijele rublje. SCHICHTOV RADION pere, desinficira i bijeli rublje.

☐ NARODNA ŽENSKA ZADRUGA održaće predavanje utorak 16 marta u 7 sati u društvenim prostorijama. Predavač g. profesor Mojsije Zečević govoriće o ženi u društvenom položaju. Naslov predavanja je »Današnji društveni položaj žene s obzirom na njen položaj u starije doba«. (g)

☐ PODODBOR GOSPOĐA „KNEGINJA LJUBICA" u Šibenicu priredjuje 14 marta, nedjelja, u 21 sat u Oficirskom domu svoje pokladno »veselo veče«. Igrače se komad „Čičak" od Begovića, te razne druge atrakcije. Gurmanski domaći buffet. Umoljavajo se članovi i prijatelji društva za što obilniju posetu. Ulaznica 5 Dinara u korist sirotne dece.

Odbor.

☐ MLADA STABLA ZASADILO je Gradsko Poglavarstvo na novo uredjenoj pojani. I ovo je jedan dokaz više da Gradsko poglavarstvo svestrano radi na polepšavanju grada. (g)

☐ KINO BALKAN prikazuje film, puu pesme, ljubavi i drastičnih scena »Moskva — Šangaj« u glavnoj ulozi igra Poia Negri.

GRADSKE VIJESTI

SPLISKI MALI SUD

Isprin komore suca o' čakul' pun koridur svita. Svita svakakvoga, ka' na sudu. Smrdi po duvanu o' ćoke i sinoćnje večere s lukon, a čuje se i po 'dikoji reful o' rakije. Svi kaš'ju, ka' svak je po ovom vrimenu nazeba'.

— Mandina . . . . ta i ta. Tomažina . . . . ta i ta — proziv'je gospodin sudac.

Mandina prva uliza a za njom Tomažina. Obe dostojanstveno su ulizle u komoru. Na sri' komore su stale i prikrižile ruke na trbuj.

Mandina, roba o' niki' šezdese' godin', osridnja naša varoška, u šaketi i brnici o' povisan'. Okolo vrata dubrovaški šudar, crne gete, traversa o' fuštanja. Kose okolo glave i rećine o' filigrane. Kaš'je, ma višje o' nervožitadi ven o' nazebe.

Tomažina, ista taka, samo ča je malo višja i malo ka' trese glavon. Okolo vrata kadinjela šapuneton. Nazebla je i ona, pa i ona kaš'je, i svaki čas jon je na vrj nosa po jedna ka' suzica. Ona je prstiman otare, a prste otare o traversu, ma prez da se to more opazit'.

— Vi ste jedna drugu tužile za uvrede — počme gosp. sudac.

— Ona je mene prva uvridila....

— Nisam gospodine, ona je prva počela, uzobistila se zaraj sina.....

— Njoj je sin da' po glavi, ona bi ga 'tila ženit' di ga nećedu.

— A bili ste se vi dvi pomirile? — nastoji gosp. sudac da ih pomiri.

— Ja š njom?

— Nimam ja sa svakin posla!

— Dobro je — prekida ih sudac — neka čujemo najprije Mandinu. Sta je to bilo na 5 Januara?

U susi'stvu smo. Ovo su ka' moja vrata o' kuće, — pojde do na vrata sučeve komore i takne i' rukom — a ovo ovamo — pojde do ponisire i takne rukom ponistru — to su njezina vrata. Ovamo su vrata o' dvora — okrene se, pojde do zida i takne zid rukom. Onda obe ruke raširi i zaokruži s rukan' cilu komoru i govori: — ovo je ka' dvor, bome dvorišće. O, ništa.

— Kako ništa? — upada sudac — Vi ste njoj rekli da je pjandora, da je upropastila svoje stanje....

— Ona je funda, bunba — upada Tomažina.

— Čekajte Vi, Vi ćete poslije govoriti

— Nebi jon bila dosta ni dota Sv. Ane — nadodaje Tomažina.

— O, ništa — počme jopet Mandina iz početka. Ja ću Vami sve lipo iskazat'. Jeman ja sina, zove se Miljenko, a jema i ona sina. Moj je onako lipušast i šestan, lip jedan mladić ka, rusula. Smijâ malo na ovoga gospodina ovod — i pokaže rukon, pa takne jednim prstom po ramenu advokata Pjera Nižitea — anjezin je malo ka' stariji od moga, smijâ ka' na popa, evo ka', da prostite, na ovoga gospodina ovod — i pokaže rukon na me, pa me takne po ramenu i reče mi: — škužajte. Naše su kuće ovako ka' od istoka moja, a — sad se stala vrtit' po komori ka' da išće istok — jo, izgubila san tramuntanu o' kad san ulizla u jovu komoru, ka' nisan nikad bila.....

— Ča je triba govorit'! — upada Tomažina — Ka' malo se skitala po sudu!

— Na drugu stranu od naši' kuć', stojidu Masorčići, i jemaju 'ćer Nikolinu. Odavna se moj sin š njon gleda i vas je izgled da cura ka' pristaje, a sad je ona stala naličat' na svoga Fabjana, da se polakomi i on na Nikolinu, jerbo je jedinica, 'reditora i ka' dosta dobra dotarica. O' tega je doša' vas ovi skandal, jerbo bi Nikolinu ona 'otila za svoga dugonju....

— Nij' jon njezin sin mômen ni do kolin', moj je biskup kontra njemu! — brani Tomažina sina.

— počela je ona Nikolini davat' sla'ke beside, a stala ružit' mene i moga Miljenka. Ja sam za to doznala, i ništa jon nisan rekla, nengo samo: „odi vraže u pakal na tvoje misto, a ostavi mene i moga sina na miru", a ona onda meni, da san taka i ovaka, da san ukopala muža prin vrimena, da san se skitala po baliman, da 'di mi je: žiger, albo, pajacet, prižunera i violetta a la dišperada, a to su ka' stari 'spli'ski bali, pa je ka' stala balat' monfrinu i pivat' mi:

U rećinan
Sva ti dota,
Jesi lipa
Ka' ugotalj

i da san to, da san ovo, i druge stvari je govorila, a ja ništa.

— Bum! — oziv'je se Tomažina — Ovo je angjel jedan nebeski, ovod na sudu, a kad je doma, onda su svi vrazi o' pakla u njoj.

— Dobro je. — govori sudac — Neka sad čujemo drugo zvono. Šta Vi Tomažina imate kazati.

— Da Van počmen govorit', nebi do večeras svršila sve ča Van jeman iskazat'

— Nastojte malo skratiti. Niste Vi sami danas na sudu.

— O—ho! Lipi i dragi moj čoviče, ja stojim ovako — i kažije rukon na armerun — a ona stoji ka' ovod — pokaže pikatabari — Ništa ja, mučni

Potanje vesti o razbojničkom napadaju na samostanskog gvardjana

Šibenik, 13 marta.

Mi smo svojevremeno obavestili naše čitaoce o razbojničkom napadaju na gvardjana samostana u Prviću fra Turkalj Petra. Prema naknadno dobivenim vestima napadnuti gvardijan svađao se je sa Jurlin Nikolom koji je Psovao Boga. Svađe se je pooštravala, tako da se je sakupilo više seljaka oko njih. Kasnije su došle žene i deca iz škole. Gvardijan je u svadi, revoltiran bezobraznim postupskom Jurlina, koji je kazao: „Ko je vidio Boga, ja nisam, dali si ga ti ? !" odgovorio : „Magarče srami se !" Kao odgovor Jurlin je gurnuo gvardijana Ovaj je zamahnuo rukom i dohvatio Jurlina po licu, našto ga je Jurlin pokušao udariti šakom nu gvardijan se obranio podmetnuvši ruku. Do tada je sa strane sve ovo promatrao Zanze Frane. Kada je Jurlin pokušao udariti šakom gvardjana, priskočio je Zanze i šakom udario gvardjana u glavu. Gvardijan se zateturao. U istom momentu priskočio je Dušan Šantić te takljom udario gvardjana po glavi našto je isti pao obliven krvlju. Napadači su nastavlii tući onesvešteno gvardjana nogama. Seoski glavar došavši na mesto napada uspeo je odstraniti napadače.

Seljani su računali da je gvardjan mrtav, te su se razišli, dok su ranjenika crkovinari preneli na motorni čamac sv. Nikola i odvezli ga u Šibenik. Napadači su kasnije uhapšeni i predani u sudske zatvore u Šibeniku.

Napadnuti gvardijan nalazi se na lečenju u kirurškom odelenju banovinske bolnice. Ozleda je teže naravi, te izgleda da je doblo potres mozga. Pojedinih mo menata tačno se ne seća. Oseća jake bolove od udaraca po telu, ali nema nikakve unutarnje povrede. (g)

Pred ovogodišnjom turističkom sezonom

Šibenik, 13 marta

Sa strane ugostiteljskih radnja povedena je intezivna akcija oko što boljeg i uspješnijeg propagiranja letovališta na našem Jadranu.

Kako je, tek otrag mali broj godina, pročulo se u inostranstvu za lepote naših kupališta, to još nije dovoljno rešen, za naše krajeve veoma važan problem. Premda se je u poslednje vreme nastojalo što bolje urediti pitanje turizma, ipak se u tome još nije u celosti uspelo.

Dešavalo se je, naročito u početku razvijanja turizma kod nas, a i sada se dešava, da mnogi vlasnici hotela, pensiona i sl. nastoje da što više iskoriste posetioce. Ovakav rad pokazao se je veoma loš.

Istina turistički zakon nije postojao već se je i strane vlasti naplačivalo razne takse koje nisu bile umesne, a koje su naprotiv mnogo škodile razvijanju turizma kod nas, osobito na Jadranu.

Sada se je već uvidelo, koje i kakove sve koristi imamo od turizma, pa se je u pogledu što boljeg i uspešnijeg razvijanja već mnogo postiglo.

Prošlogodišnja poseta bivšeg engleskog Suverena našem Jadranu, mnogo je doprinela interesovanju inostranstva za jadranske lepote i draži.

Vrlo dobro znamo koliku korist crpi naš narod od turista, a i koje ogromne koristi ima sama država. Svake su godine naša letovališta puna stranaca, koji provodeći izvrsno vreme na našem suncu i moru davaju mnogo materjalne koristi ovim siromašnim krajevima.

Mi, dakle, moramo ove naše goste nastojati što bolje zadovoljiti. Nesmemo dozvoliti prekomerna izrabljivanja, ko što se je ranije događalo.

Stranac se interesira pri dolasku u jedno mesto kakove sve pogodnosti tu nalazi, kakovi su hoteli, plaža i cene. Da bi što bolje iskoristili posetioce, a što više ih imati, mnogi su davali niske

(Nastavak na IV strani III i IV stupac)

ka mučin, i niman ča da govorim, a ona se podbočila, pa m'e, da prostite, najprin p'junula u čunku, i onda stala na me beštimat' isto ka' Marta Bojatova, da mi grebe ovo, da mi grebe ono...

— Jo, laživiceeee — upada Mandina — Ne lažem ja. Ovo je sve istina! — pa se sva uspravila i udrila nogon o' tle'. — Ja jon onda govorin: „Kuma Mandina moja, ča van je, oli ste izašli vanka šesta?"

— Isus, Osib i Marija, nu Imisusovo sveto! — prekida je Mandina i zlamenuje se.

— „Ča san ja kriva, govorin ja njoj, da van sin smija na pokojnoga Trifuntu, pa ga cure nećedu«, i drugo nisan proslovila, a ona m'e i da je stala davat' uvride sve redon, i proklinjat' lipo o' devetoga kolina....

— Nije istina, ona je meni....

— Dosta. — prekida i' sudac — Ja ću opet pokušati da vas izmirim. Neka udju svjedoci Miljenko i Fabjan.

Ulizadu oni dva. Težaci su, ma ne izgledadu ka' težaci. Jemadu nike široke špančere, kularine, šjalpe oko vrata i škarpine.

— Ovo je gospodin sudac — počme prvi Miljenko vrteć' špančeru priko rukuj — jedna mala komedija koja stvar ne ostoji od 'jubavi ove naše s dotičnom gospo'jicom Nikolinon. Kad se sunovraćan svaki dan doma, gren dreto, i ne mislim na nike indeje od moje matere, koje je ona zamislila o' te stvari eventualno, vengo, asalutno i' vi pošaljite obedvi doma, da stavu jezik za zube, da budu mirotvorne, da se ne inadidu i da ostanu u stalno stanje mira i pokoja. To učinite, ako ćete mene poslušat' na ovi moj prilog eventualno.

— I ja prigovaram istu stvar — govori Fabjan — to Van je najbolji uredjaj o' te stvari za svršetak, da poslušate gospodina Miljenka od priloga njegova i iznimke, jerbo ni ja ni on se ne osvrćemo za ovom gospo'jicom koja nas ne hinteresiva, a ovi slučaj od polemike zarajte cure, od matere moje i njegove, to su ženske čakule ništetne koje nimaju smisli, koje se nas ne tiču, a neka se pomiru i gredu doma.

— A ono ča je ona meni rekla?

— A ono ča se ona izlajala?

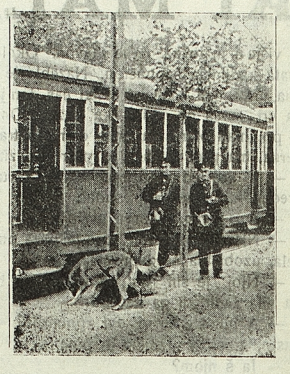
— Gotova pomirba — prekida ih sudac — Svaka svoje troškove i hajte u u miru božjem.

Miljenko u'vati kumu Mandinu, a Fabjanko kumu Tomažinu, i odvedu i' iz sučeve komore.

Za ovi put je svršilo ovako. U.

MALA KRONIKA

U službi pravde

Policijski psi na tragu za jednim zločincem.

Stogodišnja gimnastičarka

Gospoda Evelina Mur iz Nurvičia, u Engleskoj, navršila je ovih dana svoj stoti rođendan. Ta stara žena i danas redovno obavlja svoje gimnastičke vježbe. Ona može palcem ruku dodirnuti pod, a da ne savija koljeno. Tu svoju vještino pokazala je baba Evelina i na svoj stoti rođendan. Ona tvrdi da se i danas osjeća tako svježom kao prije četrdeset godina, inače čita i radi bez naočara. Nikada nije bila bolesna i svi su joj zubi sačuvani.

Oblaci protiv mraza

Nedavno su u zavodu za eksperimentalnu meteorologiju u Moskvi završeni pod vodstvom profesora V. Obolenskog prethodni opiti u cilju borbe protiv mrazeva, stvaranjem vještačke magle i oblaka. Sada se pomoću novog postupke može već pokriti sa maglom površina od 20 hektara. Vještačkim oblacima mogu se također pokriti velike površine zemljišta. Na površini koju štite oblaci toplota vazduha je 4 stepena veća nego što je u nezaštićenoj susjednoj površini.

Država milionara

Sjeverna Amerika ima najveći broj milionara. Od 1935 godine do danas Amerika je dobila preko tri miliona milionara, čiji se prihodi računaju na milion dolara. Među milionarima nalazi se i nekoliko glumica iz Holivuda.

Harem lepih Arapkinja na krunisanju engl. Kralja

Ali Hajdar, crni vladar Južne Arabije prisustvovat će također krunidbenim svečanostima u Londonu. S njime će otploviti i njegov harem sa 24 ljepotice. Za taj je harem Hajdar po svojem opunomoćeniku naručio poreban luksuzni brod, kako bi njegove žene mogle uživati sav moderni komfor.

Razumije se da te afričke ljepotice neće odsjesti ni u kojem londonskom hotelu, već će ostati u svom haremu na Tamesu. Strogi propisi za te krasne Arapkinje vrijedit će i u Engleskoj. Ni jedan ih nevjernik neće viđeti. Zato će se pobrinuti opunomoćenik moćnoga i bogatog Vladara.

Za haremske će ljepotice biti određeno samo jedno prije podne u sedmici, kad će smjeti posebnim automobilima da se provezu jednim dijelom Londona. Tim će automobilima upravljati ženski šoferi i u svakom će automobilu sjediti po jedan ženski tumač. Haremske će dame, naravno, i tom zgodom nositi na licu gustu koprenu, tako da im radoznale oči neće razabrati lica.

Najavljeni dolazak harema arapskoga vladara Hajdara pobudio je ne malu senzaciju i razumljivu radoznalost u Londonu. Nije ni čudo: dolazi priča iz 1001 noći u liku 24 lijepe i velom zastrte Arapkinje.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi poštarili

Iznajmljuje se stan od 4 sobe sa potpunim komforom i velikom terasom u kući Josipa Jadronje na obali Pogledati od 10—13 sati jutrom i od 16—18 sati poslepodne. 108-5

Elektromotor jačine 2 HP, 220 volta u dobrom stanju kupio bi odmah. Ponude slati na upravu lista. 112

SOBA, stan, lokal ili druge prazne prostorije najbrže ćete unajmiti preko malog oglasnika mjesne štampe. »Tribuna« će vam te oglase donijeti uz umjeren honorar. Male oglase za naš list prima administracija preko cijelog dana.

Pisaću mašinu [portable] polovnu, modernijeg sistema, marka sporedna, kupio bi. Ponude na upravu lista.

Oglas licitacije

„Tehnički odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 24 marta u 11 sati primaće ponude za spravu meksiranje drž. ceste br. 39 i bun. puta br. 4 kroz grad Šibenik. Uslovi i predračun mogu se vidjeti u kancelariji Tehničkog Odeljka. 113—3

Pred ovogodišnjom turist. sezonom

(nastavak sa 3 stanice III stupac)

cene pensiona, dok bi kasnije u računu sa rzznim nepostojećim taksama i napojnicama nadoknadili i preko mere normalne cene pensiona. Ovakovi postupci na mnogim su mestima izazivali revolt sa strane stranaca pa su mnoga naša turistička mesta postala veoma slabo ocenjena u očima turista.

Radi ovakovog postupanja mnogo se je izgubilo. Čak je svojevremeno i strana štampa oštro kritizirala ovakove nelepe i nezgodne postupke. Mnogo je bolje u cenama uračunati odmah sve takse i slično, jer tako onaj koji dođe i otsedne u jednom hotelu odmah znade koliko vremena može ostati tu i koliko će ga koštati, jer valja napomenuti da su turisti u većini slučajeva, koji posećuju naše krajeve, srednje imućni ljudi.

Kod nas se čisto rađaju nova turistička mesta. Novom odredbom konačno je i Zlarin priznat i sada važi kao turističko mesto.

Sve su ovo uvideli vlasnici ugostiteljskih radnja. Sresko načelstvo uviđajući u gore iznešenom veliku potrebu što skorijeg uređenja ovog pitanja, pozvalo je sve vlasniee ugostiteljskih radnja u Šibeniku i Zlarinu, da u što skorijem roku podnesu cenovnike jela, pića, soba i sl. na odobrenje. Sa ovime se želi postići što bolji i jeftiniji pension turistima. Po odobrenju podnešenih cenovnika komisija Sreskog načelstva izvršiti će pregled lokala u svrhu što boljeg i zdravijeg održavanja.

Sa strane turističkog odbora mnogo se radi oko propagiranja grada i okolice' pa je sigurno, da će ove godine biti bolja poseta nego prošlogodišnja. (g)

SPORT

Smučarske utakmice

JESENICE, 13 marta [r] Na Rošci završene su jučer smučarske utakmice. I ako je dan bio vrlo loš, pun magle i kiše, na opasnom terenu vladala je potpuna disciplina i nijedan takmičar nije odustao.

Rezultat: 1) Ljubljana, 2) Zagreb, 3) Beograd.

Roman „TRIBUNE"

JOSIP BODULIĆ:

Tako je sudbina htela....

(Nastavak 11)

Tragedija se povećavala danomice...

Njihova ljubav nije bila nikakva tajna. Svi su znali o tome, pa i njihovi roditelji. Ali i jedan i drugi otac bio je protivan tome druženju. Pravilo se sve moguće da ih se rastavi, tako da je na koncu izgledalo da svi rade na njihovom što jačem zbliženju. Konačno došlo je do toga da su roditelji poslali Gordanu u Šibenik svojima, eda bi tako izbegli njihove česte sastanke. Mesto sastanaka bili su skoro dnevni telefonski razgovori i pisma, a Branimir bi svake subote i nedelje bio u Šibeniku, u njenom zagrljaju... Jednog dana ona mu je pisala:

„Noć sam imala nemirnu, nisam mogla dugo dugo vremena da nadem sna, sve skupa mi se činilo veoma neverovatno, tako da još i sada nemogu da verujem da je zbilja istina da su me moji roditelji progonili...

Osećam u telu jaki umor kao da sam proživela brodolom. Živci su mi rastrojeni,. nikako ne mogu da zaboravim onaj užasan razbojnički pogled mog oca, kojim me je gledao kad sam odlazila . . . mnogo je bilo užasnih pretnja u njegovim očima...

Ljubljeni, mogu reći dovidenja sutra tvoja Gordana".

No sutradan Branimir nije došao. Bio je sprečen službom. Gordana mu se odmah javila. Ona mu je pisala:

„Kad sam videla da nisi došao morala sam se svladati sa nadom da ćeš ipak jednom doći i da ću te moći opet tada slušati, gledati i ljubiti isto toliko, kao i onda kada je zeleno svetlo našeg svetionika rasvetljavalo naša lica koja su bila toliko sretna..

Moje su misli uvek s tobom i moja duša čezne za tvojom blizinom".

Branimir je iskorištavao svaku zgodu, svako slobodno vreme, da se vidi s onom koju je neizmerno ljubio. Pri tome ga nije ništa moglo sprečiti. Bio je začaran njenom osobom i dalje od nje nije ništa video. On je zamišljao svoju bol koju je naneo Boženki, ali je to opravdavao saznanjem da nju poštuje i ostao pri svojoj časnoj reči koju nije hteo opozvati, već je za nju tražio drugo rešenje.

U tim momentima duševne borbe Gordana mu je pisala:

„Da — nisam očekivala da će mi tvoja ljubav doneti ovoliko mučenja i patnja. Ipak se ponosim, vidim jasno da mi niti malo ne ubijaš dušu, pa iako u buduće budem osetila fizičke klonulosti, još više nego danas sasma sam sigurna, da će mi duša dobiti toliko snage i jakosti, moći ću da se opirem svemu onom što će još da me ništi i ubija. Biću jaka i još mnogo toga podneti; boriću se do daha, do kraja... Vidim jasno cilj mi je i to čvrsti pozitivni cilj da uništе tebe u meni — nitkovi jedni — hoće da nas sruše, neće doživeti toga, kunem ti se, pa makar me stajalo glave... Da! ovo sam rekla jutros tetki, moja je lozinka „Tebe ili smrt". Samo sa ovim mogu dalje da se guram u život, da poginem. Bez tebe mi nema života, postala sam potpuno ti.

*

Teško je reći da je između Gordane i Branimira postojala samo ljubav. Bila je tu neka jača sila koja je spajala dva mlada bića. Na njegovoj strani bila je to moć slepe strasti, dok je na drugoj strani bila snaga jedne zaludujuće slave. Svojim rečima ona ga je sve više vezivala uza se; njena zanešenost sve je više slepila razum Branimira. Svojim svatanjem ona je i nehoteć postojala mučenicom i u toj buri htela da uzme učešća i Branimir.

Ona mu je govorila: — Ti koji me držiš na životu, koji hoćeš da živim, da, samo za tebe, daj rasteraj . . . uteši me, progni od mene sve ove mračne misli koje tako nemilosrdno znaju da muče i uništavaju onu koja te ljubi i čezne za tobom . . . koja će brzo da ugine, jer te neće i nemože imati...

(nastaviće se)

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Platšivo i tuživo u Sibeniku